

Al nouălea primar postcomunist al Bucureștiului

Preda, Cristian

Veröffentlichungsversion / Published Version

Zeitschriftenartikel / journal article

Empfohlene Zitierung / Suggested Citation:

Preda, C. (2005). Al nouălea primar postcomunist al Bucureștiului. *Studia Politica: Romanian Political Science Review*, 5(2), 503-506. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-56293-5>

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY-NC-ND Lizenz (Namensnennung-Nicht-kommerziell-Keine Bearbeitung) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie hier:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/1.0/deed.de>

Terms of use:

This document is made available under a CC BY-NC-ND Licence (Attribution-Non Commercial-NoDerivatives). For more information see:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/1.0>

Al nouălea primar postcomunist al Bucureștiului

CRISTIAN PEDA

Din decembrie 1989 până în decembrie 2004, Capitala a avut opt primari. Primii patru – Dan Predescu, Ștefan Ciurel, Doru Pană și Viorel Oproiu – care au condus treburile Bucureștiului până la alegerile din martie 1992, au fost numiți prin decizie de guvern. Următorii patru – Crin Halaicu, Victor Ciorbea, Viorel Lis, Traian Băsescu – au fost aleși în cadrul unui tip de scrutin rămas neschimbat din 1992 încoace, un scrutin majoritar în două tururi.

Crin Halaicu, Victor Ciorbea și Viorel Lis sunt embleme ale dominației Convenției Democratice din România asupra Capitalei în anii 1992-2000. Învingșii lor proveneau din Frontul Salvării Naționale (Cazimir Ionescu în 1992) și din Partidul Democrației Sociale din România (Ilie Năstase în 1996 și, respectiv, Sorin Oprescu în 1998). Traian Băsescu a fost, în schimb, simbolul redefinirii opoziției față de nomenclatura administrativă și politică reunită în jurul lui Ion Iliescu și, mai târziu, Adrian Năstase. Învingător în fața aceluiași Oprescu în 2000 și reales în 2004, chiar din primul tur, după ce l-a înfrânt pe Mircea Geoană, Băsescu a lăsat locul liber la Primărie în decembrie anul trecut, pentru că a fost ales președinte. Capitala a fost administrată, în regim interimar, de viceprimarul Răzvan Murgeanu, până la 3 aprilie 2005, când s-au desfășurat noi alegeri.

Aceasta a fost a doua oară când s-a organizat un scrutin înainte de termen în Capitală. Prima ocazie de acest fel s-a ivit în octombrie 1998. Situația din 2005 nu a semănat însă deloc cu cea din urmă cu 7 ani. Atunci, alegerile s-au desfășurat pentru că Victor Ciorbea a renunțat în aprilie 1998 nu numai la fotoliul de prim-ministru, ci și la postul de primar al Capitalei pe care și-l „rezervase” la sfârșitul lui 1996, după numirea sa la Palatul Victoria. Viceprimarul Viorel Lis – care asigurase un interimat foarte lung și foarte fragil – a fost ales primar al Bucureștiului în octombrie 1998 pentru un mandat de 1 an și 8 luni. Spre deosebire de 1998, în 2005 primarul interimar nu a mai candidat pentru postul de edil-șef al Capitalei. A încercat să facă acest lucru celălalt viceprimar al Capitalei, Ludovic Orban, care a pierdut însă competiția desfășurată în interiorul alianței liberalo-democrate pentru a înscrie un singur candidat în cursă. Partidul Democrat (PD) și Partidul Național Liberal (PNL) au susținut candidatura lui Adrieian Videanu, în acel moment vicepremier în guvernul Călin Popescu-Tăriceanu.

Cine au fost ceilalți candidați care s-au înfruntat la testul din 3 aprilie? Trebuie observat, înainte de toate, că nici unul dintre cei înscriși în cursă în iunie 2004 nu și-a mai depus candidatura 9 luni mai târziu. Au fost, în schimb, prezenți, în afara lui Adrieian Videanu, trei candidați din partea unor partide parlamentare. Partidul Popular România Mare (PPRM) a susținut-o pe deputata Anca Petrescu, după ce în vară îl avusese drept purtător de stindard pe Dumitru Dragomir. Membru al coaliției guvernamentale, Partidul Umanist Român (PUR) și-a desemnat și el un concurent: este vorba despre Radu Opaina, care a continuat cursa desfășurată în iunie 2004 de Monica Tatoi. În sfârșit, după ce a recurs cu un an în urmă la candidatura

lui Mircea Geoană, Partidul Social Democrat (PSD) l-a aruncat acum în luptă pe Marian Vanghelie. Opțiunea social-democraților exprimă foarte sugestiv pierderea poziției dominante ocupate de acest partid pe scena politică: dacă în 6 iunie 2004, PSD era reprezentat de ministrul de externe în funcție, pe 3 aprilie 2005 partidul condus de Adrian Năstase a mizat pe unul dintre cei doi primari de sector pe care îi avea în Capitală.

În afara celor patru candidați menționați, în competiție s-au mai înscris alți 14. Unul dintre ei, Emil Giurgiu, președintele Uniunii Agenților Imobiliari din România, susținut de Partidul Alianța Socialistă, s-a retras după o singură zi de campanie. Ceilalți 13 competitori trebuie separați în mai multe categorii. Rațiunea acestei distincții ține de reglementarea juridică a funcționării partidelor politice. Într-adevăr, Legea 14 adoptată în ianuarie 2003 obligă formațiunile politice din România să obțină cel puțin 50 000 voturi la două scrutinuri succesive, indiferent că este vorba despre alegeri locale sau generale. Doar 13 partide au îndeplinit această condiție la alegerile din 2004: este vorba despre cele 6 partide parlamentare și despre alte șapte formațiuni – Partidul Noua Generație (PNG), Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat (PNȚCD), Partidul Forța Democrată din România (FDR), Partidul Ecologist Român (PER), Partidul Socialist Unit (PSU), Partidul Unității Națiunii Române (PUNR) și Partidul Acțiunea Populară (AP).

Dintre aceste partide extraparlamentare, trei au desemnat candidați pentru fotoliul de edil-șef al Capitalei. Astfel, Partidul Ecologist Român a mizat pe Gabriel Cofaru; Acțiunea Populară s-a oprit la Nicolae Șerbu, patronul postului muzical Atomic TV, care a fost mânat de originala ambiție de a organiza un circuit de Formula 1 la București; în ceea ce privește PNȚCD, acesta a decis să fuzioneze cu un partid care nu a obținut 50 000 voturi în 2004 și care ar fi trebuit, deci, să fie radiat din registrul partidelor: este vorba despre Uniunea pentru Reconstrucția României. În loc de radiere, URR s-a angajat în crearea unei noi formațiuni – Partidul Popular Creștin Democrat. Cum aceasta nu fusese încă înregistrată la Tribunal la data depunerii candidaturilor pentru Primăria Capitalei, cele două partide au realizat o alianță electorală numită Polul Popular Creștin Democrat (PPCD), care l-a prezentat drept candidat pe Radu Munteanu.

Dintre celelalte nouă partide care au depus candidaturi la Primăria Capitalei în aprilie 2005, cinci nu obținuseră numărul minim de voturi impus de lege la alegerile din anul anterior, iar patru se aflau într-o situație inedită. Dintre cele cinci partide care au depus candidaturi deși nu întruniseră condițiile legale, două aveau o orientare de dreapta – Partidul Național Democrat Creștin (PNDC), care l-a susținut pe economistul Ieronim Hristea și Partidul Popular din România (PPR), care l-a înscris în cursă pe scriitorul Alexandru Vladu – și trei de stânga. Astfel, stindardul Partidului Tineretului Democrat (PTD) a fost purtat de Costin Gula, Partidul Muncitoresc Român (PMR) a fost reprezentat de către învățătoarea Monica Rășchitor, iar Partidul Social Democrat Constantin Titel Petrescu (PSD-CTP) l-a avut drept reprezentant pe liderul său, Constantin V. Ionescu, care a mărturisit că a intrat în competiție doar pentru a protesta împotriva prevederii legale potrivit căreia birourile electorale sunt alcătuite exclusiv din membri ai partidelor parlamentare. Alți trei candidați au participat la alegerile din București din partea unor formațiuni care au fost în 2004 parte a unor alianțe electorale: astfel, Petre Fetcu a reprezentat Partidul Pensionarilor și Protecției Sociale (PPPS), formațiune care la alegerile generale a constituit, împreună cu Partidul Renașterea României, Alianța Popular Creștin Democrată, situată mult sub pragul de 50 000 voturi; formațiunea creată de sindicatul aliat cu Partidul România Mare la alegerile legislative trecute –

Partidul Blocul Național Democrat (BND), care are cinci deputați în actuala legisla-tură – l-a recuperat în competiția pentru București pe fostul consilier local pesedist Cristian Popescu, supranumit Piedone; la competiție a participat, de asemenea, Silviu Popa, liderul Partidului Creștin Democrat (PCD), formațiune care anunțase în 2004 fuziunea cu Acțiunea Populară. Primăria Capitalei a fost vizată și de patronul gazetei *Vocea poporului*, Ștefan Corcău, susținut de un partid inexistent la data alegerilor din 2004: este vorba despre Partidul Creștin (PC), o formațiune creată și condusă de fostul primar Viorel Lis, căruia Corcău i-a fost șef de cabinet în timpul mandatului de la Primărie. În sfârșit, să notăm și numele singurului candidat independent din aprilie 2005: jurnalistul Ralu Filip, care la data scrutinului ocupa funcția de președinte al Consiliului Național al Audiovizualului.

Enumerarea acestor candidaturi atrage atenția asupra felului în care a fost exploatarea notorietatea în competiția electorală din București. În vara lui 2004, partidele, inclusiv cele care dispuneau de o forță modestă, le propuneau bucureștenilor mai mulți candidați cu o notorietate semnificativă la scară națională: printre aceștia figurau fostul premier Victor Ciorbea (PNȚCD), fostul șef de cabinet prezidențial Mugur Ciuvică (AP), fostul primar Viorel Lis (Partidul Noua Democrație), analistul politic Cornel Codiță (PER), fostul șef de stat major Mircea Chelaru (PUNR) ori deputatul Raj Tunaru (PTD). La competiția din 3 aprilie, partidele mici au renunțat la folosirea notorietății, propunând candidaturi cvasi-anonime și care nu s-au putut impune, în contextul unei campanii terne. În schimb, partidele parlamentare au mizat pe forme foarte diferite de notorietate. Într-adevăr, între reputația Ancăi Petrescu de a fi participat, ca arhitect, la proiectul ridicării Casei Poporului și celebritatea iletrismului lui Marian Vanghelie avem distanța dintre nostalgia pentru Vechiul Regim și, respectiv, regimul „meandrelor concretului”, expresie creată de Ion Iliescu în anii tranziției. Cariera lui Adrieian Videanu, împărțită în anii '90 între afaceri, Parlament și guvern și cariera lui Radu Opaina, divizată între rețeaua asociațiilor de proprietari și directoratul de la Radet din 2001 sunt, la rândul lor, emblematice pentru diferențierea formelor de notorietate din arsenalul partidelor parlamentare. Utilizarea masivă a notorietății pentru câștigarea simpatiei locuitorilor Capitalei este, de fapt, o tradiție inițiată de Victor Ciorbea, intrat în competiția pentru Primărie după o carieră sindicală de succes, și continuată de Traian Băsescu, care a devenit în 2000 candidat la Primărie după ce fusese ministru al transporturilor în mai multe guverne postdecembriste.

Pe 3 aprilie 2005, au fost chemați la urne 1 770 673 de bucureșteni. Dintre aceștia, nu au votat decât 439 575, adică 24,83% din total. Cifra participării este doar cu 20 000 mai mare decât numărul de voturi obținute de Traian Băsescu la alegerile din iunie 2004. Dacă alegerile generale din toamna anului trecut au pus în mod dramatic problema gestionării raționale a procedurilor votării, în aprilie 2005 au fost anulate numai 3 512 de buletine de vot, adică 0,01% din total.

Rezultatele finale au consemnat victoria candidatului Adrieian Videanu încă din primul tur de scrutin, la o distanță de circa 25 de procente de candidatul PSD. Doar alți doi participanți au obținut peste 3% din voturi: Cristian Popescu și Anca Petrescu. Ceilalți 13 candidați au obținut împreună circa 5 procente din totalul voturilor valabil exprimate. Distribuția teritorială a votului ne arată că Adrieian Videanu a câștigat în cinci dintre cele șase sectoare ale Bucureștiului (cu scoruri cuprinse între 51,35% în sectorul 4 și 59,01% în sectorul 1), adversarul său Marian Vanghelie impunându-se în sectorul 5, al cărui primar este din 2000 încoace și unde a obținut 45,72% față de 40,39% cât a recoltat candidatul Alianței liberalo-democrate. Rata participării scăzută în sectoarele cu primari PSD (24,33% în sectorul

2 și 24,93% în sectorul 5) explică faptul că mobilizarea în favoarea lui Marian Vanghelie nu a produs efectele pe care le aștepta conducerea filialei București a partidului său, liderul acesteia, Dan Ioan Popescu, promițând la începutul campaniei un scor mai bun decât cel realizat în iunie 2004 de Mircea Geoană.

Ales primar al Bucureștiului din primul tur – așa cum fusese în iunie 2004 și fostul lider al PD – Adrieian Videanu s-a poziționat favorabil în cursa pentru șefia acestui partid, deținută – după alegerea ca președinte a lui Traian Băsescu – de un alt primar democrat, cel al Clujului, Emil Boc. Congresul din iunie al PD va arăta dacă, la fel ca în 2001, Partidul Democrat își va oferi drept lider național primarul ales de electoratul bucureștean.

Alegeri pentru Primăria Bucureștiului, 3 aprilie 2005

	Candidat	Partid	Voturi	%
1	Adrieian Videanu	Alianța D.A.	231 147	53,01
2	Marian Vanghelie	PSD	128 822	29,55
3	Cristian Popescu	BND	37 965	8,71
4	Anca Petrescu	PPRM	15 187	3,48
5	Radu Opaina	PUR	8 361	1,92
6	Ralu Filip	independent	5 065	1,16
7	Radu Munteanu	PPCD	2 646	0,61
8	Petre Fetcu	PPPS	1 109	0,25
9	Monica Rășchitor	PMR	916	0,21
10	Alexandru Vladu	PPR	855	0,20
11	Nicolae Șerbu	AP	801	0,18
12	Ieronim Hristea	PNCD	614	0,14
13	Constantin Ionescu	PSD-CTP	611	0,14
14	Silviu Popa	PCD	571	0,13
15	Dumitru Cofaru	PER	549	0,13
16	Costin Gula	PTD	399	0,09
17	Ștefan Corcău	PC	394	0,09
Total			436 012	100,00